

Eurasian Centre for Accreditation and Quality Assurance in Higher Education and Health Care

**Жоғары және жоғары оқу
орнынан кейінгі білім беру
ұйымдарын институционалдық
аккредиттеу стандарттары**

Алматы 2024 ж.

**Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және
Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы**

**ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ
ҰЙЫМДАРЫН ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ
СТАНДАРТТАРЫ**

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Алматы 2024 ж.

ӘОЖ 006:378
КБЖ 30ц:74.58
С76

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы» коммерциялық емес мекемесі ӘЗІРЛЕГЕН

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы» КЕМ Сараптамалық кеңесімен 2024 жылғы 02 қазандағы № 2 шешімімен бекітілді және Бас директордың 2024 жылғы 12 қазандағы № 34/2 бұйрығымен қолданысқа енгізілді.

Осы стандартта Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ «Білім туралы» Заңының нормалары іске асырылған.

ISBN 978-601-332-660-7

Осы Стандарттар Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары (ESG, 2015 ж.) негізінде, білім беру ұйымдарының институционалдық қажеттіліктері мен Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінің басымдықтарына сәйкес Ұлттық біліктілік шеңберін ескере отырып әзірленді.

Аккредиттеу стандарттарын жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары институционалдық өзін-өзі бағалауды жүргізу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі тетіктерін айқындау және жетілдіру, ішкі құжаттаманы әзірлеу және сапа мәдениетін дамыту үшін қолданады.

Осы стандарттарды Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық орталығының (АЕО) рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығаруға, көбейтуге және таратуға болмайды.

ӘОЖ 006:378
КБЖ 30ц:74.58

ISBN 978-601-332-660-7

© Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттары

МАЗМҰНЫ

	Негізгі ережелер	
1	Қолдану саласы	4
2	Нормативтік сілтемелер	4
3	Терминдер мен анықтамалар	5
4	Белгілер мен қысқартулар	12
5	Жалпы ережелер	12
6	Институционалдық аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары	13
7	Сапаны қамтамасыз ету және институционалдық аккредиттеуді жүргізу қағидаттары	13
8	Институционалдық аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері	14
9	Аккредиттеу туралы шешім қабылдау	16
10	Аккредиттеуден кейінгі мониторинг	17
11	Институционалдық аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі	20
12	ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ	21
1.	Білім беру ұйымының миссиясы және сапаны қамтамасыз ету саясаты	21
2.	Білім беру бағдарламалары	22
3.	Студентке бағдарланған оқыту және студенттерді бағалау	23
4.	Студенттер, қабылдау, іріктеу және біліктілік саясаты	24
5.	Академиялық штат/Оқытушылар	26
6.	Білім беру ресурстары және студенттерді қолдау	27
7.	Ақпарат пен қызметті басқару	28
8.	Жұртшылықты ақпараттандыру	29
9.	Білім беру бағдарламаларын мониторингтеу және бағалау	30
10.	Сапаны сыртқы қамтамасыз ету және үздіксіз жетілдіру рәсімдері	31
	Библиография	33

ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Қолдану саласы

1.1 Осы аккредиттеу стандарты жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттарының негізгі ережелері мен талаптарын айқындайды.

1.2 Осы стандарт жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар білікті және бәсекеге қабілетті мамандарды даярлау мен білім беру сапасын қамтамасыз ету құралы ретінде қолданылады.

1.3 Осы стандарт мәртебесіне, ұйымдық-құқықтық нысанына, меншік нысандарына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымының институционалдық сапаны қамтамасыз ету жүйесін институционалдық аккредиттеу және сыртқы бағалау кезінде қолданылады.

1.4 Осы стандартты жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары институционалдық өзін-өзі бағалауды жүргізу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі тетіктерін айқындау және жетілдіру, ішкі құжаттаманы әзірлеу және сапа мәдениетін дамыту үшін қолданады.

2. Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта мынадай заңнамалық және нормативтік-құқықтық құжаттарға сілтемелер пайдаланылған:

2.1 Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 маусымдағы № 319-III «Білім туралы» Заңы (06.10.2024 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілген).

2.2 Қазақстан Республикасында жоғары білім беруді және ғылымды дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 248 қаулысы.

2.3 Білім беру ұйымдары қызметінің тиісті үлгідегі үлгілік қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы.

2.4 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді ұсынатын білім беру ұйымдарының білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптары және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесі. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 5 қаңтардағы № 4 бұйрығымен бекітілген.

2.5 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 13 қазандағы № 569 бұйрығы.

2.6 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы

Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 27 шілдеде № 28916 болып тіркелген.

2.7 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 31 қазанда № 17650 болып тіркелген.

2.8 Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушылар санына орташа арақатынасы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығымен бекітілген.

2.9 Білім беру ұйымдарында оқу-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмысты ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидалары. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2007 жылғы 29 қарашадағы № 583 бұйрығымен бекітілген (08.06.2023 жылғы № 263 өзгерістер мен толықтырулар енгізілген).

2.10 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары іске асыратын білім беру бағдарламаларының тізілімін жүргізу қағидаларын, сондай-ақ білім беру бағдарламаларын тізілімге енгізу және одан алып тастау негіздерін бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 12 қазандағы № 106 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 13 қазанда № 30139 болып тіркелген.

2.11 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), 2015, Брюссель, Бельгия (35 бет).

2.12 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы аккредиттеу органына қойылатын талаптарды және жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы аккредиттеу органдарын, оның ішінде шетелдік аккредиттеу органдарын тану қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 1 қарашадағы № 629 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 19 қарашада № 14438 болып тіркелген (ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің м.а. 19.04.2024 жылғы № 177 бұйрығының редакциясында).

3. Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңына сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) **Аккредиттеу органдары** – стандарттарды (регламенттерді) әзірлейтін және әзірленген стандарттар (регламенттер) негізінде білім беру ұйымдарын аккредиттеуді жүргізетін заңды тұлғалар;

2) **Білім беру ұйымдарын аккредиттеу** – олардың сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді тетіктерінің болуын растау мақсатында аккредиттеу органының білім беру қызметтерінің белгіленген аккредиттеу стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі;

3) **Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу** – олардың сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді тетіктерінің болуын растау мақсатында аккредиттеу органының білім беру бағдарламаларының (мамандықтың) белгіленген аккредиттеу стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі;

4) **Институционалдық аккредиттеу** – аккредиттеу органының білім беру ұйымының сапасын мәлімделген мәртебеге және аккредиттеу органының белгіленген стандарттарына сәйкестігі тұрғысынан бағалау процесі;

5) **Ұлттық аккредиттеу** – білім беру ұйымдары қызметінің сапасын (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламаларының (мамандандырылған аккредиттеу) білім беру сапасын қамтамасыз ету стандарттарына сәйкестігін бағалау процесі, оны Тізілімге 1 енгізілген аккредиттеу органы жүргізеді;

6) **Мамандандырылған аккредиттеу** – білім беру ұйымы іске асыратын жекелеген білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау;

7) **Аккредиттеу стандарттары (регламенттері)** – аккредиттеу рәсіміне қойылатын талаптарды белгілейтін аккредиттеу органының құжаттары;

8) **Докторантура** – философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін бере отырып, ғылыми және педагог кадрларды даярлауға бағытталған, оқу мерзімінің нормативтік ұзақтығы кемінде 3 жыл болатын жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік білім беру бағдарламасы. «Болон процесінің» қағидаттарына сәйкес докторлық бағдарламалар бакалавриат және магистратура циклдерінен кейін жоғары білім берудің «үшінші циклін» құрайды. Үшінші циклдің негізгі компоненті түпнұсқалық зерттеулер арқылы оқыту болып табылады;

9) **Философия докторы (PhD)** – тиісті мамандық бойынша докторантураның кәсіптік оқу бағдарламасын меңгерген тұлғаларға берілетін жоғары академиялық дәреже;

10) **Докторлық диссертация** – теориялық ережелер әзірленген, олардың жиынтығын жаңа ғылыми жетістік ретінде саралауға болатын немесе маңызды әлеуметтік-мәдени не экономикалық мәні бар ғылыми проблема шешілген, не ел экономикасының дамуына елеулі үлес қосатын ғылыми негізделген техникалық, экономикалық немесе технологиялық шешімдер баяндалған дербес зерттеуді білдіретін ғылыми жұмыс;

11) **Магистратура** – тиісті мамандық бойынша «магистр» академиялық дәрежесін бере отырып, ғылыми, ғылыми-педагогикалық және

басқару кадрларын даярлауға бағытталған жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік оқу бағдарламасы;

12) **Магистрант** – магистратурада білім алатын тұлға;

13) **Магистрлік диссертация** – тиісті ғылым саласының нақты мамандығының өзекті мәселелерінің бірін магистранттың дербес ғылыми зерттеуі нәтижелерінің қорытындысын білдіретін бітіру жұмысы;

14) **Магистр** – магистратураның білім беру бағдарламаларын меңгерген және магистрлік диссертациясын көпшілік алдында қорғаған тұлғаларға берілетін академиялық дәреже;

15) **Ғылыми-педагогикалық магистратура** – жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі мен ғылыми сала үшін тереңдетілген ғылыми-педагогикалық даярлығы бар ғылыми және педагог кадрларды даярлау бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асыру;

16) **Пән бағдарламасы (силлабус)** – тыңдаушыға арналған оқу бағдарламасы, ол зерделенетін пәннің сипаттамасын, мақсатын, міндеттерін, қысқаша мазмұнын, әрбір сабақтың (аудиториялық және аудиториядан тыс) тақырыптары мен ұзақтығын, оқытушының талаптарын, бағалау критерийлері мен қағидаларын және әдебиеттер тізімін қамтиды және қосымша білім беруді іске асыратын ұйым бекітеді;

17) **Жұмыс оқу бағдарламасы** – қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйым типтік оқу бағдарламасының міндетті компоненті негізінде әзірлейтін және бекітетін, міндетті компонент пен таңдау компоненті пәндері бағдарламаларының мазмұнын нақтылайтын бағдарлама;

18) **Жұмыс оқу жоспары** – қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйым мамандық бойынша типтік оқу жоспарының негізінде әзірлейтін және бекітетін құжат. *Осы Стандарттарға төменде келтірілген терминдер енгізілген, олардың түсіндірмесі әліпби тәртібімен стандарт нөміріне сілтеме жасала отырып, Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтарына (ESG, 2015 ж.) және Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының білім беру сапасын қамтамасыз етудің халықаралық стандарттарына (2015 жылғы қайта қаралған нұсқасы) сәйкес беріледі:*

19) **Әкімшілік штат** (5-стандарт) – саясатты қалыптастыру және саясат пен жоспарларды іске асыру бойынша әкімшілік қолдауға жауапты, құрылымдық бөлімшелерді басқаратын және басқаруға қатысатын қызметкерлер; әкімшілік ұйымның құрылымына байланысты болады, басшыны және әкімшілік қызметкерлерді, факультет декандарын, қаржы басқармасының басшыларын, бюджеттік жоспарлау және бухгалтерия бөлімдерінің қызметкерлерін, қабылдау комиссиясының қызметкерлерін, оқу процесін жоспарлау, кадрлық ресурстар және ақпараттық технологиялар бөлімдерінің басшыларын қамтиды;

20) **Академиялық көшбасшылық** (1-стандарт) – оқыту мен білім беру, ғылыми зерттеулер жүргізу мәселелері бойынша академиялық шешімдер қабылдауға жауапты, құрылымдық бөлімшелерді басқаратын және басқаруға

қатысатын қызметкерлер. Олардың құрамына ректор, проректорлар, декандар, кафедра меңгерушілері, құрылымдық бөлімшелердің басшылары, ғылыми-зерттеу институттары мен орталықтарының басшылары, сондай-ақ тұрақты комиссиялардың төрағалары (студенттерді іріктеу, білім беру бағдарламаларын жоспарлау және студенттерге кеңес беру жөніндегі) кіреді;

21) **Академиялық еркіндік** (1-стандарт) – қызметкерлер мен студенттердің пікірлерін, сұрауларын білдіру еркіндігін, зерттеулер жүргізу және жарияланымдар жасау еркіндігін білдіретін тиісті еркіндік;

22) **Үміткерлердің жетістіктері** (5-стандарт) – ресми біліктілігі, кәсіби тәжірибесі, ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелері, оқытушылық тәжірибесі және әріптестерінің мойындауы негізінде бағаланады;

23) **Еуропалық кредиттерді ауыстыру және жинақтау жүйесі / European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS** (3-стандарт) – білім беру бағдарламаларындағы оқу жүктемесіне негізделген студентке бағдарланған жүйе және оның барлық компоненттеріне кредиттер беру арқылы білім беру бағдарламаларын сипаттаудың жүйелендірілген тәсілі;

24) **Негізгі мүдделі тараптар** (1-стандарт) – ректорды, факультеттер кеңестерінің мүшелерін, Ғылыми кеңесті, Әдістемелік кеңесті, оқытушылар құрамының және студенттердің өкілдерін, университет әкімшілігін, уәкілетті органдарды қамтиды;

25) **Басқа мүдделі тараптар** (1-стандарт) – басқа да сабақтас немесе серіктес ұйымдардың өкілдерін, жұртшылық өкілдерін, уәкілетті органдарды, кәсіби ұйымдарды, ғылыми ұйымдарды, сондай-ақ жоғары оқу орнынан кейінгі және қосымша білім беруге жауапты тұлғаларды қамтиды;

26) **Институционалдық автономия** (1-стандарт) – білім беру бағдарламасын әзірлеу, білімді бағалау, студенттерді қабылдау, қызметкерлерді іріктеу және қабылдау, еңбек жағдайлары, ғылыми зерттеулер жүргізу және ресурстарды бөлу сияқты негізгі салаларда шешімдер қабылдау мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін үкіметтен және басқа да ұйымдардан (өңірлік және жергілікті билік органдары, діни қауымдастықтар, бірлескен қызметті жүзеге асыратын жеке ұйымдар, кәсіби, кәсіподақ және басқа да мүдделер топтары) тиісті тәуелсіздік;

27) **Ақпараттық қолдау** (4-стандарт) – ішкі тәртіп қағидалары, барлық қызметтердің жұмыс режимі, телефон анықтамалығы, әкімшілер мен профессор-оқытушылар құрамының деректері, оқуға ақы төлеу тәртібі, білім беру курстары туралы ақпарат, оқытушылардың электрондық мекенжайлары, оқыту нәтижелерін бағалаудың нақты белгіленген критерийлері, сондай-ақ оқу процесіндегі негізгі саясат туралы ақпарат, қолжетімді ақпараттық материалдар: жұмыс бағдарламалары, студенттерге арналған силлабустар, білім беру бағдарламалары бойынша анықтамалықтардың болуы, элективті пәндер каталогы;

28) **Жоғары білім беру сапасы / Quality in Higher Education** – білім беру нәтижелерінің, даярлау процестері мен институционалдық жүйелердің қоғамның, мемлекеттің және жеке тұлғаның өзекті мақсаттары мен

қажеттіліктеріне сәйкестігін қамтитын жоғары білім берудің көп өлшемді сипаттамасы;

29) **Оқытудың түпкілікті нәтижелері немесе құзыреттер** (1-стандарт) – студенттер оқу кезеңінің соңында көрсетуі тиіс білімді, дағдылар мен қатынастарды қамтиды;

30) **Материалдық-техникалық база** (6-стандарт) мыналарды қамтиды: дәріс залдары, оқу бөлмелері, оқу және ғылыми зертханалар, практикалық дағдылар орталықтары, оқытушыларға арналған бөлмелер, кітапханалар, ақпараттық технологиялар мен құралдар, студенттердің демалуына арналған жағдайлар, мысалы, тиісті оқу үй-жайлары, демалыс холы, көлік құралдары, студенттерге арналған қоғамдық тамақтану орындары, жатақханалар, студенттердің жеке заттарын сақтауға арналған жәшіктер, спорт құралдары, бос уақыт өткізуге арналған үй-жайлар;

31) **Оқыту және білім беру әдістері** (2-стандарт) дәрістерді, шағын топтарда оқытуды (TBL), проблемалық-бағдарланған оқытуды (PBL), практикалық және зертханалық сабақтарды, оқу орталықтарында практикалық дағдыларды оқытуды, өндірісте және практика базаларында оқытуды, web-технологияларды пайдалана отырып оқытуды қамтиды;

32) **Бағалау әдістері** (3-стандарт) – қалыптастырушы және жиынтық бағалаулар арасындағы теңгерімнің сақталуын, емтихандар мен басқа да тестілердің санын, жазбаша және ауызша емтихандар арасындағы теңгерімнің сақталуын, тиісті нормативтер мен критерийлерге негізделген пайымдауларды пайдалануды, арнайы емтихандар өткізуді қамтиды;

33) **Миссия** (1-стандарт) білім беру ұйымының және оның бағдарламасының барлық басқа аспектілері байланысты болуы тиіс жан-жақты негізді қамтамасыз етеді. Миссия білім беру ұйымының институционалдық, ұлттық, өңірлік және жаһандық саясаты мен пайымына байланысты жалпы және нақты мәселелерді қамтиды;

34) **Мобильділік** (2-стандарт) студенттердің, оқытушылар мен зерттеушілердің Еуропалық жоғары білім беру кеңістігі мен Еуропалық зерттеу кеңістігін қалыптастырудың негізгі қағидаты болып табылады және осы кеңістіктерде еуропалық студенттердің, оқытушылар мен зерттеушілердің еркін орын ауыстыруы үшін ұлттық жоғары білім беру жүйелерінің жеке тұлғалық деңгейде академиялық және жалпы мәдени даму әлеуетін жинақтау және олардың өз елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуына қосатын үлесін арттыру мақсатында әртүрлі мүмкіндіктерді көздейді;

35) **Үздіксіз кәсіби даму** (1-стандарт) – базалық және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруден кейінгі бүкіл өмір бойы үздіксіз оқу және түлектердің өндіріс пен қоғамның қажеттіліктеріне жауап ретінде өз білімін, дағдылары мен қатынастарын қолдау, жаңарту, дамыту және жетілдіру үшін ресми және бейресми түрде жүзеге асыратын барлық іс-шаралары;

36) **Білім беру бағдарламасы** (2-стандарт) – күтілетін оқыту нәтижелері, бағдарламаның мазмұны (силлабус), тәжірибесі мен процестері, оның ішінде жоспарланған оқыту және білім беру әдістерінің құрылымын

сипаттау, бағалау әдістері. Білім беру бағдарламасында студенттердің қандай білімді, дағдылар мен қатынастарды меңгеретіні айқындалуға тиіс;

37) **Өмір бойы білім алу** (1-стандарт) – қызметті бағалау, аудит, өзінің кәсіби практикасын талдау немесе танылған үздіксіз кәсіби даму (ҮКД) бағдарламалары арқылы өз білімдері мен дағдыларын үнемі дамыту жөніндегі кәсіби жауапкершілік;

38) **Студенттер мен түлектердің жетістіктерін бағалау** (7-стандарт) – бағдарламалардың біркелкі болу тәуекелін болдырмау және жоғары оқу орнынан кейінгі даярлау бағдарламаларын жетілдіру үшін негізді қамтамасыз ету мақсатында ұлттық тәуелсіз емтихандардың нәтижелері, мансапты таңдау және жоғары оқу орнынан кейінгі даярлау нәтижелері, кәсіби практика туралы ақпаратты қамтиды;

39) **Бағалау / Assessment / Evaluation** (3, 9-стандарттар) – талдау процесінде жиналған деректер мен дәлелдемелерді түсіндіру. Бағалау білім беру бағдарламаларының мақсаттарына, студенттердің оқыту нәтижелеріне қол жеткізу дәрежесін айқындайды және бағдарламаны жетілдіруге қатысты шешімдер мен іс-қимылдарға әкеледі;

40) **Білім беру бағдарламасын бағалау** (9-стандарт) – білім беру ұйымы мен оның білім беру бағдарламаларының тиімділігі мен сәйкестігін зерделеу үшін ақпаратты жүйелі түрде жинау процесі. Миссия мен пәндердің оқу бағдарламаларына, оның ішінде оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қатысты білім беру бағдарламасының немесе бағдарламаның негізгі аспектілерінің сапасын растау мақсатында деректерді жинау мен талдаудың сенімді және дұрыс әдістерін пайдалануды қамтиды. Білім беру бағдарламасын бағалауға сарапшыларды тарту университетте/институтта/академияда білім беру сапасын жақсартуға ықпал етеді;

41) **Қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясаты** (5-стандарт) – білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін тиісті мөлшерде жоғары білікті оқытушыларды және тиісті пәндер немесе зерттеу салалары бойынша жеткілікті мөлшерде жоғары деңгейлі зерттеушілерді қамтамасыз ету;

42) **Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді пайдалану саясаты** (6-стандарт) мыналарды қамтиды: компьютерлерді, ішкі және сыртқы компьютерлік желілерді және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың басқа да құралдарын пайдалану; білім беру ұйымының кітапханалық ресурстарымен және ақпараттық технологиялар қызметтерімен үйлестіру; электрондық басқару жүйесі арқылы барлық білім беру ресурстарына жалпы қолжетімділік;

43) **Сапаны қамтамасыз ету саласындағы саясат** (1, 10-стандарттар) – мүдделі тараптармен жан-жақты талқылау негізінде білім беру ұйымының жоғары басшылығы ресми түрде бекіткен, сапаны қамтамасыз ету саласындағы ұйымның негізгі бағыттары мен мақсаттары. Сапаны қамтамасыз ету саласындағы саясат білім беру ұйымының даму бағыттарын айқындайды;

44) **Құрылымдық бөлімшенің өкілеттіктері** (2-стандарт) оқу бағдарламаларына жауапты құрылымдық бөлімшенің: жекелеген бөлімшелер

мен пәндердің мүдделерінен басымдығын; білім беру ұйымының басқару органдары немесе мемлекеттік уәкілетті органдар бекіткен қолданыстағы қағидалар мен ережелер шеңберінде білім беру бағдарламасын бақылауды қамтиды;

45) **Теңдік қағидаты** (2-стандарт) – студенттерге жынысына, ұлтына, дініне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне қарамастан тең қарым-қатынас жасау және олардың физикалық мүмкіндіктерін ескеру;

46) **Дипломға қосымша** / Diploma Supplement (4-стандарт) – тиісті біліктілік иесі оқып, сәтті аяқтаған білім берудің сипатын, деңгейін, мазмұны мен мәртебесін сипаттауға арналған жоғары білім туралы ресми құжатқа (дипломға) жалпы еуропалық стандартталған қосымша;

47) **Сервистік қызметтер** (6-стандарт) студенттердің білім алуға, жеке және мансаптық қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған: жатақханалар, асханалар, медициналық орталықтар, спорт залдары, компьютерлік орталықтар, кітапханалар, сондай-ақ жұмысқа орналасу мен мансаптық өсуге тиімді жәрдемдесуге арналған қызметтер;

48) **Студентке бағдарланған оқыту** (3-стандарт) – жоғары білім берудегі Болон реформаларының негізгі қағидаты, білім беру процесіндегі басымдықты оқытудан білім алуға ауыстыруды, яғни студенттің оқу кезіндегі белсенді қызметін көздейді;

49) **Жұмысқа орналасу мүмкіндігі** (3-стандарт) – білім беру ұйымдарының түлектеріне таңдаған кәсібінде мансаптық перспективаларды қамтамасыз ететін, жалпы экономика мен қоғамның дамуына үлес қосатын құзыреттердің, білімнің, дағдылардың, түсініктің және жеке қасиеттердің жиынтығы;

50) **Басқару** (7-стандарт) – білім беру ұйымын басқару әрекеті және/немесе құрылымы. Басқару саясатты қалыптастыруды, жалпы институционалдық және бағдарламалық саясатты белгілеу процестерін, сондай-ақ саясаттың іске асырылуын бақылауды қамтиды. Институционалдық және бағдарламалық саясат, әдетте, білім беру ұйымының миссиясына, білім беру бағдарламаларына, студенттерді қабылдау саясатына, қызметкерлерді іріктеу және қабылдауға, серіктес ұйымдармен өзара іс-қимыл және басқа да сыртқы байланыстар мәселелері бойынша шешімдер қабылдауды қамтиды.

4. Белгілер мен қысқартулар

Осы стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

АК – Аккредиттеу кеңесі

ӘБҚ – Әкімшілік-басқару қызметкерлері

ЖОО – Жоғары оқу орны

ССК – Сыртқы сараптамалық комиссия

МЖБС – Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты

АЕО – Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және

Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы

АТ – Ақпараттық технологиялар

ҚР БҒМ – Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

ҚР ҒЖБМ – Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
МТБ – Материалдық-техникалық база
ҒЗЖ – Ғылыми-зерттеу жұмысы
НҚА – Нормативтік-құқықтық актілер
ҮҚД – Үздіксіз кәсіби даму
ББ – Білім беру бағдарламасы
ЖООКБ – Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру
ПОҚ – Профессор-оқытушылар құрамы
ҚР – Қазақстан Республикасы
БАҚ – Бұқаралық ақпарат құралдары
ТЖКБ – Техникалық және кәсіптік білім беру
ТОБ – Типтік оқу бағдарламасы
ТОЖ – Типтік оқу жоспары
СК – Сараптамалық кеңес
ENIC – Еуропалық өңірдегі ақпараттық орталықтардың еуропалық желісі
ESG – European Standards and Guidelines, Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары
NARIC – Еуропалық Одақтағы академиялық тану жөніндегі ұлттық ақпараттық орталықтар
PhD – Философия докторы (Doctor of Philosophy)

5. Жалпы ережелер

5.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын (бұдан әрі – білім беру ұйымы) институционалдық аккредиттеу осы стандарттардың негізгі ережелері мен талаптарына сәйкес, олардың қол жеткізу деңгейлерін ескере отырып жүргізіледі және мыналарды қамтиды:

- 1-стандарт: Білім беру ұйымының миссиясы және сапаны қамтамасыз ету саясаты
- 2-стандарт: Білім беру бағдарламалары
- 3-стандарт: Студентке бағдарланған оқыту және студенттерді бағалау
- 4-стандарт: Студенттер, қабылдау, іріктеу және біліктілік саясаты
- 5-стандарт: Академиялық штат/оқытушылар
- 6-стандарт: Білім беру ресурстары және студенттерді қолдау
- 7-стандарт: Ақпарат пен қызметті басқару
- 8-стандарт: Жұртшылықты ақпараттандыру
- 9-стандарт: Білім беру бағдарламаларын мониторингтеу және бағалау
- 10-стандарт: Сапаны сыртқы қамтамасыз ету және үздіксіз жетілдіру рәсімдері

5.2 АЕО-ның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттары Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен

нұсқаулықтарына (ESG, 2015 ж.) негізделген, сондай-ақ институционалдық мәнмәтінге қатысты және ESG стандарттарын күшейтетін Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық стандарттарының бірқатар критерийлерімен толықтырылған.

5.3 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттары қол жеткізудің екі деңгейіндегі стандарттарды қамтиды: базалық стандарт және сапаны жетілдіру стандарты.

Базалық стандарт «тиіс» етістігімен беріледі және стандартты әрбір білім беру ұйымы орындауға тиіс екенін, ал оның орындалуы сыртқы бағалау жүргізу кезінде көрсетілуі тиіс екенін білдіреді. *Сапаны жетілдіру стандарты* «ұсынылады» етістігімен беріледі және стандарттың білім беру ұйымдарының үздік практикасы туралы халықаралық консенсусқа сәйкес келетінін білдіреді. Осы стандарттардың орындалуы немесе олардың кейбірін не барлығын орындау жөніндегі бастамалар білім беру ұйымдары тарапынан құжатпен расталуға тиіс.

5.4 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттары **91 стандартты қамтиды, оның ішінде 62 базалық стандарт және 29 жетілдіру стандарты**, сондай-ақ 3-бөлімге енгізілген тиісті стандарттарға арналған **50** аннотация бар.

5.5 Аккредиттеу туралы шешімді Аккредиттеу кеңесі жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеу стандарттарының талаптарының орындалуына білім беру ұйымының сәйкестігі бойынша аккредиттеу органының сыртқы сараптамалық комиссиясы ұсынған сыртқы бағалау нәтижелері негізінде қабылдайды.

5.6 Аккредиттеу кеңесінің құрамына барлық мүдделі тараптардың (ҚР Парламентінің, ҚР БҒМ-нің, ҚР ДСМ-нің, білім беру ұйымдарының, ғылыми ұйымдардың, кәсіби қауымдастықтардың, жұмыс берушілердің, жұртшылықтың, студенттердің және халықаралық сарапшылардың) өкілдері кіреді.

6. Институционалдық аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары

6.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің сапасын қамтамасыз етудің үздік халықаралық практикасының қағидаттарымен үйлестірілген ішкі және сыртқы сапаны қамтамасыз ету жүйесін институционалдық және ұлттық деңгейде енгізу;

6.2 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымының студенттері, академиялық қызметкерлері, басшылығы және ӘБҚ қолдайтын сапа мәдениетін дамытуға жәрдемдесу;

6.3 Аккредиттеу стандарттарының талаптарының орындалуына сәйкестігі бойынша сыртқы бағалау жүргізу және білім беру ұйымы іске асыратын білім беру бағдарламаларының сапасына кепілдік беру;

6.4 Білім беру бағдарламаларының сапасын және олардың ресурстармен қамтамасыз етілуін еңбек нарығының тез өзгертін жағдайлары мен

қажеттіліктерінің талаптарына сәйкес үздіксіз жетілдіруге, сондай-ақ ұлттық жоғары кәсіптік, жоғары оқу орнынан кейінгі және қосымша білім беру жүйесінің бәсекеге қабілеттілігіне қол жеткізуге жәрдемдесу;

6.5 Білім беру ұйымын аккредиттеу нәтижелері туралы жұртшылыққа және білім, ғылым және кәсіби мамандану саласындағы уәкілетті органдарға дұрыс ақпарат ұсыну арқылы мемлекеттің, қоғамның мүдделері мен тұтынушылардың құқықтарын қорғау.

7. Сапаны қамтамасыз ету және институционалдық аккредиттеуді жүргізу қағидаттары

7.1 Жоғары кәсіптік және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің сапасын қамтамасыз ету және сыртқы бағалау мынадай қағидаттарға негізделеді:

7.1.1 еріктілік қағидаты – аккредиттеу рәсімі ерікті негізде жүргізіледі және білім беру ұйымының институционалдық автономиясы танылады;

7.1.2 жауапкершілік қағидаты – аккредиттеу процесі барлық мүдделі тараптармен (ЖОО, студенттер, кәсіби ұйымдар мен мамандар, мемлекет) жауапкершілік пен қарым-қатынасты, өзара іс-қимылды нақты айқындайды, аккредиттеу жүйесін дамыту үшін қажетті келісілген стандарттар мен нұсқаулықтармен, ресурстармен және инновациялармен қамтамасыз етіледі, құзыретті сарапшылардың қолдауымен жүзеге асырылады;

7.1.3 ашықтық қағидаты – ішкі және сыртқы бағалау ашық әрі айқын түрде жүргізіліп, барлық мүдделі тараптардың аккредиттеу процесі мен рәсімдері, аккредиттеу стандарттары, өзін-өзі бағалау және сыртқы бағалауды жүргізу жөніндегі нұсқаулықтар туралы ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз етеді;

7.1.4 тәуелсіздік қағидаты – сыртқы бағалау және аккредиттеу туралы шешім қабылдау дұрыс ақпарат пен алынған сыртқы сараптамалық бағалау нәтижелерінің негізінде үшінші тұлғаларға (уәкілетті және мемлекеттік органдарға, білім беру ұйымының әкімшілігіне және қоғамдық пікірге) тәуелсіз жүргізіледі;

7.1.5 объективтілік қағидаты – институционалдық және бағдарламалық ерекшеліктерді ескере отырып, нақты белгіленген критерийлер мен аккредиттеу стандарттарын қолдану арқылы сыртқы бағалау жүргізу және аккредиттеу туралы шешімді сыртқы бағалау нәтижелері мен ССК ұсынымдарының негізінде қабылдау;

7.1.6 құпиялылық қағидаты – институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есепте ұсынылған ақпарат пен деректер, сондай-ақ білім беру ұйымын сыртқы бағалау барысында алынған ақпарат қатаң құпия болып табылады;

7.1.7 тиімділік қағидаты – сыртқы бағалау ішкі ортаны және сапаны қамтамасыз етудің институционалдық тетіктерін жетілдіруге, сапа мәдениетін дамытуға ықпал ететін түпкілікті нәтижеге бағдарланады және сапаны қамтамасыз етудің ішкі және сыртқы тетіктері арасындағы өзара байланысты қамтамасыз етеді.

8. Институционалық аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері

8.1 Аккредиттеу процесі мынадай негізгі элементтер мен кезеңдерді қамтиды:

8.1.1 білім беру ұйымының аккредиттеу органы белгілеген нысан бойынша өтінішті, білім беру қызметін жүзеге асыру құқығына берілген мемлекеттік лицензияның және лицензияға қосымшалардың көшірмелерін, сондай-ақ өзінің қызметі туралы қысқаша сипаттаманы аккредиттеу органына ұсынуы;

8.1.2 өтініш пен құжаттарды аккредиттеу органының қарауы және институционалық аккредиттеу рәсімін бастау туралы шешім қабылдауы. Бұл рәсім аккредиттеу органы мен білім беру ұйымы арасында институционалық аккредиттеуді жүргізу туралы екіжақты шартқа қол қоюды, онда рәсімнің құны мен орындау мерзімдерін көрсетуді қамтиды;

8.1.3 білім беру ұйымының осы стандарттың критерийлері мен талаптарына сәйкес өзін-өзі бағалау рәсімін жүргізуі және өзін-өзі бағалау туралы есепті аккредиттеу органына ұсынуы. Қазақ және орыс тілдеріндегі өзін-өзі бағалау туралы есеп электрондық Word/doc форматында сыртқы бағалаудың болжамды күнінен 2 ай бұрын бастапқы сараптама жүргізу және жетілдіру жөніндегі ұсынымдарды әзірлеу үшін аккредиттеу органына (info@ecaqa.org) ұсынылады.

Білім беру ұйымы өзін-өзі бағалау туралы есепке түзетулер енгізгеннен кейін есептің қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі түпкілікті нұсқасы сыртқы бағалау күніне 1 ай қалғанда электрондық Word/doc форматында info@ecaqa.org мекенжайына және қағаз нұсқасында (тігілген және түптелген) әр тіл бойынша 2 данадан пошта немесе курьер арқылы аккредиттеу органына жіберіледі. Есептердің барлық данасына білім беру ұйымының бірінші басшысы қол қоюы тиіс. Есепке білім беру ұйымының бірінші басшысы қол қойған хат қоса беріледі;

8.1.4 білім беру ұйымының өзін-өзі бағалау туралы есебін аккредиттеу органында қарау;

8.1.5 сыртқы бағалау рәсімі – сыртқы бағалауды жүргізетін ССК-ның білім беру ұйымына сапары, оның нәтижесінде есеп пен Аккредиттеу кеңесіне арналған ұсынымдар әзірленеді;

8.1.6 ССК-ның қорытынды есебін дайындауы және оны Аккредиттеу кеңесіне ұсынуы;

8.1.7 білім беру ұйымын институционалық аккредиттеу мәселесін қарау және ұсынылған материалдар мен ССК ұсынымдары негізінде аккредиттеу органының Аккредиттеу кеңесінің түпкілікті шешім қабылдауы;

8.1.8 оң шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымын институционалық аккредиттеу туралы қысқаша есепті аккредиттеу органының веб-сайтында жариялау;

8.1.9 ССК есебінде қамтылған ұсынымдар негізінде білім беру ұйымы қабылдаған ескертулерді жою жөніндегі шаралардың орындалуын тексеру бойынша кейінгі рәсімдер;

8.2 Институционалдық аккредиттеу рәсімі Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ «Білім туралы» Заңына (2024 жылғы 06.10. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып) сәйкес ұйымның өтініші бойынша білім беру ұйымдарының қаржылық қаражаты есебінен жүргізіледі;

8.3 Өзін-өзі бағалау жүргізу кезеңінде аккредиттеу органы алдын ала келісім бойынша білім беру ұйымына консультациялық қызметтер көрсетеді, оның ішінде оқыту семинарын өткізеді;

8.4 Есептерді сараптамалық топтың барлық мүшелері білім беру ұйымына сапарға барғанға дейін мұқият зерделейді. Содан кейін институционалдық өзін-өзі бағалау нәтижелерінің дұрыстығын бағалау үшін ССК-ның сапары жүзеге асырылады;

8.5 ССК-ның білім беру ұйымына сапар мерзімдерін аккредиттеу органы айқындайды және олар 3–4 күнді құрайды;

8.6 ССК құрамы аккредиттеу органы ұсынған және сертификаттаған сарапшылардың дерекқорынан, сондай-ақ жоғары оқу орындары, ғылыми ұйымдар/орталықтар, кәсіби қауымдастықтар, қоғамдық бірлестіктер және жұмыс берушілер ұсынған сарапшылардан қалыптастырылады.

8.7 ССК-ның білім беру ұйымындағы жұмыс регламенті аккредиттеу органы бекіткен білім беру ұйымына сапар кезінде сыртқы бағалау жүргізу стандарты мен нұсқаулығына сәйкес жүзеге асырылады;

8.8 Білім беру ұйымын сыртқы бағалау қорытындылары туралы қорытынды есепті сарапшылар ССК сапары аяқталғаннан кейін күнтізбелік 14 күннен кешіктірмей аккредиттеу органына ұсынады. Қорытынды есепте жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары мен институционалдық аккредиттеу стандарттарының орындалуына берілген бағалау, сондай-ақ білім беру ұйымының қызметін жетілдіру жөніндегі ұсынымдар міндетті түрде қамтылуы тиіс. **Осыдан кейін ұсынымдары бар есеп білім беру ұйымымен танысу және нақты қателерді түзету үшін аккредиттеу органы тарапынан білім беру ұйымына жіберіледі. Бұл үшін 7 (жеті) күнтізбелік күн беріледі. Одан кейін есеп аккредиттеу органына және ССК мүшелеріне есептің түпкілікті нұсқасын 7 (жеті) күнтізбелік күн ішінде дайындау үшін жіберіледі. ССК-ның қорытынды есебі отырысқа екі апта қалғанда Аккредиттеу кеңесіне жіберіледі.**

ССК-ның қорытынды есебі мен ССК ұсынымдары аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу кезеңінде ССК ұсынымдары бойынша түзету іс-шаралары жоспарын әзірлеуге негіз болып табылады;

8.9 Аккредиттеу кеңесінің шешімі білім беру ұйымының өзін-өзі бағалау туралы есебі, сыртқы сараптамалық комиссияның қорытынды есебі, жоғарыда ұсынылған құжаттарды талдау негізінде аккредиттеу органының ұсынымдары негізінде қабылданады. Сыртқы сараптамалық комиссияның есебі және аккредиттеу органының ұсынымдары Аккредиттеу кеңесінің шешім қабылдауының міндетті шарты болып табылады.

9. Институционалдық аккредиттеу туралы шешім қабылдау

9.1 Аккредиттеу кеңесі аккредиттеу бойынша мынадай шешімдер қабылдайды:

- 1) толық аккредиттеу – 5 жыл мерзімге аккредиттеу;
- 2) 3 жыл мерзімге аккредиттеу (жаңа білім беру ұйымдарына немесе факультеттерге қатысты);
- 3) шартты аккредиттеу – білім беру ұйымына қайта сапармен немесе сапарсыз 1 жыл мерзімге шартты түрде аккредиттеу;
- 4) аккредиттеуден бас тарту;
- 5) аккредиттеу туралы куәлікті/сертификатты кері қайтарып алу.

9.2 Ең жоғары мерзімге толық аккредиттеу туралы шешім институционалдық аккредиттеудің барлық стандарттары орындалған жағдайда қабылданады, бұл ретте білім беру ұйымы келесі кезеңге – аккредиттеуден кейінгі мониторингке өтеді.

9.3 3 (үш) жыл мерзімге шешім қызметі 3 жылға дейін жүзеге асырылып келе жатқан жаңа білім беру ұйымдарына немесе факультеттерге қатысты қабылданады. Бұл шешім аккредиттеудің базалық стандарттары орындалған және сараптамалық қорытындыда ескертулер болмаған жағдайда қабылданады. Бұл ретте білім беру ұйымы келесі кезеңге – аккредиттеуден кейінгі мониторингке өтеді.

9.4 1 (бір) жыл мерзімге шартты аккредиттеу туралы шешім сол аккредиттеу органы қайта сыртқы бағалау жүргізу шартымен қабылданады, егер стандарттардың басым бөлігі ішінара орындалса немесе 10 стандарттың кемінде біреуі орындалмаса, ал проблемалардың маңыздылығы ССК-ның қорытынды есебінде және шартты аккредиттеу туралы шешімнің негіздемесінде көрсетілсе.

Бұл ретте білім беру ұйымы шешім қабылданған күннен кейінгі келесі бір жыл ішінде ССК ұсынымдары (ескертулері) бойынша түзету іс-шараларын жүргізеді, жаңа Аккредиттеу шарты шеңберінде институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есепті әзірлейді және есепті өзін-өзі бағалау туралы есепті осы аккредиттеу стандарттарының 8.4-тармағының талаптарына сәйкес шартты аккредиттеу туралы шешім қабылдаған аккредиттеу органына ұсынады. Институционалдық аккредиттеуді жүргізу мерзімдері мен шарттары жаңадан жасалған және жасалған Аккредиттеу шартында көрсетіледі.

9.5 Аккредиттеуден бас тарту туралы шешім стандарттардың басым бөлігі орындалмаған жағдайда қабылданады, бұл жою үшін бірнеше жыл қажет болатын кемшіліктер мен проблемалардың елеулі екенін білдіреді. Білім беру ұйымы институционалдық аккредиттеу туралы теріс шешім қабылданғаннан кейін аккредиттеу рәсімін бір жылдан ерте бастауға құқылы емес.

9.6 Білім беру ұйымының институционалдық аккредиттеу туралы куәлігінің қолданылу кезеңінде оның күшін жою туралы шешім мынадай жағдайларда қабылданады:

9.6.1 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру ұйымының білім беру қызметін жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданылуын тоқтатуы;

9.6.2 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру ұйымының білім беру қызметін жүзеге асыруға арналған бас лицензиясын кері қайтарып алуы;

9.6.3 тиісті уәкілетті және бақылаушы органдардың осындай фактілерді құжатпен растауы және жариялауы жағдайында білім беру ұйымының өз қызметкерлеріне, оқытушыларына және білім алушыларына қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты жүйелі түрде бұзуы.

9.7 Институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің күшін жою туралы шешім Аккредиттеу кеңесінің хаттамасымен ресімделеді және білім беру ұйымының бірінші басшысының атына ресми хатпен жіберіледі, кейіннен білім беру саласындағы уәкілетті органға жазбаша түрде хабарланады.

9.8 Институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің күшін жою туралы шешім білім беру ұйымының ҚР ҒЖБМ ЖООБ Тізілімінен шығарылуына әкеп соғады, бұл бұрын қол жеткізілген аккредиттеудің барлық нәтижелерінің күшін жоюға алып келуі және аккредиттеу процесінің барлық кезеңдерінен қайта өту міндетін туындатуы мүмкін.

9.9 Аккредиттеу туралы оң шешім қабылданғаннан кейін аккредиттеу органы білім беру ұйымына Аккредиттеу кеңесінің шешім нәтижелері туралы ресми хатты және 5 (бес) жыл мерзімге институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің түпнұсқасын жібереді.

9.10 Білім беру ұйымын институционалдық аккредиттеу туралы шешім ҚР ҒЖБМ ЖООБ Тізіліміне жіберіледі және аккредиттеу органының веб-сайтында орналастырылады;

9.11 Шартты аккредиттеу туралы шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымы аккредиттеу органы белгілеген апелляция рәсіміне сәйкес Аккредиттеу кеңесінің шешіміне шағым жасауға құқылы.

9.12 Білім беру ұйымы аккредиттелген білім беру ұйымы мәртебесін растау үшін белгіленген аккредиттеу мерзімі аяқталғаннан кейін қайта аккредиттеуден өтеді және аккредиттеу туралы сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін **12 (он екі)** ай бұрын аккредиттеу органына өтінім жіберуге тиіс.

10. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг

10.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг (АКМ) білім беру ұйымын институционалдық аккредиттеудің ажырамас құрамдас бөлігі және маңызды кезеңі болып табылады және аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңінде аккредиттелген білім беру ұйымы тарапынан мүлтіксіз орындалуы тиіс.

10.2 Аккредиттеу органы білім беру ұйымымен қосымша келісімдер жасаспастан, институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңінің барлық уақытында аккредиттеуден кейінгі мониторингті (АКМ) жүргізеді. Аккредиттеу органының сарапшысы мен өкілінің білім беру ұйымына сапары білім беру ұйымы толық аккредиттеу туралы куәлікті/сертификатты (5 жыл) алғаннан кейін 2 жылдан соң аккредиттеу органының бас директорының шешімімен және білім беру ұйымының жоғары

басшылығына осы сапар туралы алдын ала (1 ай бұрын) жазбаша хабарланғаннан кейін жүзеге асырылуы мүмкін.

10.3 Білім беру ұйымының аккредиттеуден кейінгі мониторингі:

10.3.1 институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңіне ССК ұсынымдары негізінде әзірленген жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспарын аккредиттеу органына ұсыну арқылы жүргізіледі. Жоспар білім беру ұйымы аккредиттеу туралы оң шешім алғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде ұсынылады;

10.3.2 ССК ұсынымдары негізінде әзірленген жетілдіру жоспарының орындалуы туралы жыл сайынғы есептерді орындауды растайтын тиісті құжаттармен (құжаттардың сапалы көшірмелері және/немесе электрондық нұскалары) уақтылы ұсыну арқылы жүргізіледі. **Есеп аккредиттеу органы тарапынан қосымша хабарламаларсыз немесе ресми сұрау салуларсыз аккредиттеу органына жіберіледі. Есеп аккредиттеу туралы шешім қабылданғаннан кейінгі жылдан бастап жыл сайын 20 желтоқсанға дейін аккредиттеу органына жіберіледі.**

10.4 Білім беру ұйымы АҚМ кезеңінде өз қызметі саласында болған кез келген елеулі өзгерістер, оның ішінде білім беру бағдарламаларында болған өзгерістер туралы аккредиттеу органына хабарлауы тиіс.

10.5 Аккредиттеу органы оқыту сапасына және/немесе білім беру бағдарламаларын тиісті деңгейде іске асыруға қатысты келіп түскен шағымдарды қарау үшін білім беру ұйымына сарапшылар комиссиясын жіберуге құқылы.

10.6 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг талаптары орындалмаған жағдайда аккредиттеу органы мынадай шараларды қолдануға құқылы:

- институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің/сертификаттың қолданылуын мониторинг барысында, сондай-ақ басқа да сыртқы сараптамалар барысында анықталған білім беру ұйымының елеулі кемшіліктерін жойғанға дейін белгіленген мерзімге уақытша тоқтата тұру. Осыдан кейін институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің/сертификаттың қолданылуы қайта басталады;

- осы Стандарттардың 9.5-тармағында көрсетілгендей, институционалдық аккредиттеу туралы куәлікті/сертификатты кері қайтарып алу.

11. Аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

11.1 Өзгерістер мен толықтырулар қолданыстағы институционалдық аккредиттеу стандартын одан әрі жетілдіру мақсатында енгізіледі.

11.2 Стандартқа өзгерістер мен толықтыруларды аккредиттеу органы енгізеді.

11.3 Қолданыстағы стандартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу мүдделі тараптардың бастамасы бойынша жүзеге асырылған жағдайда ұсыныстар мен ескертулер аккредиттеу органына жіберіледі.

11.4 Аккредиттеу органы ұсыныстар мен ескертулерді олардың негізділігі мен орындылығы тұрғысынан зерделейді.

11.5 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеудің қолданыстағы стандартына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар мақұлданғаннан кейін аккредиттеу органының бас директорының бұйрығымен қолданыстағы стандартқа өзгерістер енгізілген жаңа редакцияда бекітіледі.

12. ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

СТАНДАРТ 1. БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫНЫҢ МИССИЯСЫ ЖӘНЕ САПАНЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ САЯСАТЫ

1.1. Білім беру ұйымы миссиясын әзірлеуге, бекітуге және жариялауға, сондай-ақ осы процестерге мүдделі тараптардың кең ауқымын тартуға **тиіс**.

1.2. Миссия туралы мәлімдеме мемлекеттік білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес мақсаттар мен білім беру стратегиясын қамтуға **тиіс**. Олар білім беру бағдарламасының мақсаттарына сәйкес құзыретті маманды даярлауға, жоғары оқу орнынан кейінгі білім алуға дайындалған маманды қалыптастыруға, сондай-ақ *өмір бойы білім алуға* міндеттемені қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

1.3. Білім беру ұйымы институционалдық пайымды, стратегиялық мақсат пен даму стратегиясын көрсететін сапаны қамтамасыз ету саясатын әзірлеуге, бекітуге, іске асыруға және жариялауға, сол арқылы жұртшылықтың кең ауқымына қолжетімділікті қамтамасыз етуге **тиіс**.

1.4. Білім беру ұйымына сапаны қамтамасыз ету саясатының ғылыми зерттеулер, оқыту және білім беру арасындағы байланысты көрсетуін және жергілікті әрі ұлттық мәнмәтінді ескеруін қамтамасыз ету **ұсынылады**.

1.5. Білім беру ұйымы стратегиялық менеджмент қағидаттарын өз қызметіне **енгізуге тиіс**, сол арқылы консультациялық-кеңесші кеңесте білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты көрсететін, мәлімделген миссияға сәйкес келетін, институционалдық пайымды көрсететін және оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуге ықпал ететін стратегиялық даму жоспарын әзірлеу мен бекітуді қамтамасыз етеді.

1.6. Білім беру ұйымы тиісті құрылымдар мен процестер арқылы сапаны қамтамасыз ету саясатын әзірлеуге және іске асыруға негізгі (ішкі) және басқа да (сыртқы) мүдделі тараптардың қатысуын қамтамасыз етуге **тиіс**.

1.7. Білім беру ұйымында бекітілген академиялық адалдық және плагиатқа қарсы саясат болуы **тиіс** және ұйым өз қызметінде олардың қағидаттарын ұстануға **тиіс**.

1.8. Білім беру ұйымы өзінің қызметінің негізгі бағыттары (білім беру, ғылым, адами ресурстарды дамыту, материалдық-техникалық база және т.б.) туралы ақпаратты жүйелі түрде жинауға, жинақтауға және талдауға **тиіс**; күшті және әлсіз жақтарына (SWOT-талдау) бағалау жүргізеді, оның негізінде

басшылық консультациялық-кеңесші кеңеспен бірлесіп саясатты айқындайды және стратегиялық әрі операциялық жоспарларды әзірлейді.

1.9. Білім беру ұйымы жоспарлау кезінде қызметтің барлық негізгі түрлерін қамтамасыз ететін және өзгерістер енгізуге мүмкіндік беретін негізгі ресурстарды **ескеруге тиіс**.

1.10. Білім беру ұйымы сапаны қамтамасыз ету саясатын әзірлеу және іске асыру үшін *институционалдық автономияға* ие болуы **тиіс**. Бұл саясат үшін профессор-оқытушылар құрамы мен әкімшілік жауапты болады, әсіресе білім беру бағдарламаларын әзірлеу және қажетті ресурстарды пайдалану мәселелерінде.

1.11. Сапаны қамтамасыз ету саясатын білім беру ұйымының барлық бөлімшелерінің қатысуын көздейтін ішкі сапаны қамтамасыз етудің әртүрлі процестері мен рәсімдері арқылы практикалық қызметке трансляциялау **ұсынылады**.

СТАНДАРТ 2. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

2.1 Білім беру ұйымы білім беру бағдарламаларын Ұлттық біліктілік шеңбері мен кәсіби стандарттар негізінде және олардың миссиямен үйлесуін, алға қойылған мақсаттарға, оның ішінде күтілетін түпкілікті оқыту нәтижелері мен жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес келуін қамтамасыз етіп әзірлеуге **тиіс**.

2.2 Білім беру ұйымы пәндер мен ротациялардың логикалық бірізділігімен сипатталатын, таңдау компоненттерін және студенттің өзіндік жұмысына қойылатын талаптарды қамтитын білім беру бағдарламаларының модульдік құрылымы мен мазмұнына кепілдік беруге **тиіс**.

2.3 Білім беру ұйымында білім беру бағдарламасын әзірлеуге немесе оқытуға қатысы жоқ тұлғалардың немесе органдардың білім беру бағдарламасын бағалау, рецензиялау және бекіту рәсімдері болуы **тиіс**.

2.4 Білім беру ұйымы білім беру бағдарламаларын меңгеру нәтижесінде алынатын біліктіліктің нақты айқындалуын және түсіндірілуін, оның жоғары білім берудегі Ұлттық біліктілік шеңберінің белгілі бір деңгейіне және, тиісінше, Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігіндегі біліктіліктер құрылымына сәйкес келуін қамтамасыз етуге **тиіс**.

2.5 Білім беру ұйымы білім алуды аяқтағаннан кейін талап етілетін оқытудың түпкілікті нәтижелері мен жоғары оқу орнынан кейінгі білім алуда талап етілетін нәтижелер арасындағы байланысты айқындауға және үйлестіруге **тиіс**.

2.6 Білім беру ұйымы білім беру бағдарламаларының *теңдік қағидаттарына* сәйкес іске асырылуына және оқытушылар мен студенттерге қатысты кез келген кемсітушілікке жол берілмеуіне кепілдік беруге **тиіс**.

2.7 Білім беру ұйымына студенттерді академиялық біліммен қатар, олардың тұлғалық дамуына ықпал ететін және болашақ мансабында

қолданылуы мүмкін қажетті білік пен дағдылармен қамтамасыз ету **ұсынылады.**

2.8 Білім беру ұйымына студенттердің білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қатысуын қамтамасыз ету **ұсынылады.**

2.9 Білім беру ұйымдары өз бағдарламаларын әзірлеу кезінде білім беру процесінің сыртқы сараптамалары мен бақылау тексерулерінің нәтижелерін; студенттердің нақты айқындалған оқу жүктемесін (мысалы, ECTS бойынша); өндірістік практикадан өту орындарын (қажет болған жағдайда) ескеруді қамтамасыз етуі **ұсынылады.**

2.10 Білім беру ұйымында білім беру процесіне жалпы жауапты академиялық басшылық болуы **тиіс** және оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында білім беру бағдарламаларын жоспарлау, іске асыру және жетілдіру бойынша *өкілеттіктері бар білім беру бағдарламаларына жауапты құрылымдық бөлімшені* айқындауға **тиіс.**

2.11 Білім беру ұйымдары мүдделі тараптар мен жұртшылықтан алынған кері байланыс негізінде, түлектер жұмыс істейтін жағдайлардың өзгеруін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын мерзімді түрде өзгертуді **ұсынады.**

2.12 Білім беру ұйымдары қызметкерлер мен студенттерге білім беру бағдарламасын өзектендіру және оқу жоспарын кеңейтпей, нақты пәндер мен сабақтарға өзгерістер енгізу үшін жаңа зерттеу нәтижелерін зерделеу мәселелерінде *академиялық еркіндікті* қамтамасыз етуі **ұсынылады.**

СТАНДАРТ 3. СТУДЕНТКЕ БАҒДАРЛАНҒАН ОҚЫТУ ЖӘНЕ СТУДЕНТТЕРДІ БАҒАЛАУ

3.1 Білім беру ұйымы студенттердің уәждемесі мен олардың білім беру процесіне белсенді қатысуында шешуші рөл атқаратын студентке бағдарланған оқыту мен білім беруді өзінің білім беру бағдарламаларына енгізуді қамтамасыз етуге **тиіс.**

3.2 Білім беру ұйымы студенттерді ынталандыратын, даярлайтын және қолдайтын, сондай-ақ олардың өз оқу процесі үшін жауапкершілігін қалыптастыруды қамтамасыз ететін заманауи қағидаттарға негізделген оқыту және білім беру әдістерін айқындауға және пайдалануға **тиіс.**

3.3 Білім беру ұйымы бүкіл оқу бағдарламасы бойы студенттерге ғылыми әдіснаманың қағидаттарын, оның ішінде аналитикалық және сыни ойлау әдістерін, тиісті оқытушылық құзыреттілікті талап ететін ғылыми зерттеу әдістерін оқытуға **тиіс.** Олар білім беру бағдарламаларының міндетті бөлігі болуы және студенттерді шағын ғылыми-зерттеу жобаларын жүргізуге немесе оларға қатысуға тартуы тиіс.

3.4 Білім беру ұйымы студенттердің әртүрлі топтарына және олардың қажеттіліктеріне тиісті құрметпен және назар аударып отырып оқытуды жүзеге асыруға **тиіс**, сондай-ақ оқытудың икемді траекторияларын ұсынуға тиіс.

3.5 Білім беру ұйымы білім алушының Әдеп кодексіне сәйкес оқытушылар, әріптестер және әкімшілік алдындағы міндеттемелерін орындауына кепілдік беруге **тиіс**.

3.6 Білім беру ұйымы студенттерді бағалау үшін пайдаланылатын қағидаттарды, әдістер мен практиканы айқындауға, бекітуге және жариялауға **тиіс**, оқытуды басқару және студенттің академиялық ілгерілеуін бағалау үшін қалыптастырушы және жиынтық бағалау арасындағы тиісті теңгерімді қамтамасыз етеді, сондай-ақ өту балдарын, бағаларды белгілеу және қайта тапсырудың рұқсат етілген санын айқындау критерийлерін белгілеуге **тиіс**.

3.7 Білім беру ұйымы бағалау процесінің барлық студенттерге қатысты дәйекті, объективті, сондай-ақ студенттер мен сыртқы сарапшылар үшін ашық әрі қолжетімді болуына кепілдік беруге **тиіс**.

3.8 Білім беру ұйымы бағалау процесінің әділдігін, сапасы мен ашықтығын арттыру мақсатында сырттан тартылатын сыртқы емтихан алушыларды пайдалануға **тиіс** және бағалау әдістері мен нәтижелерінде мүдделер қақтығысына жол берілмеуіне кепілдік беруге **тиіс**.

3.9 Білім беру ұйымдарына студенттердің шағымдарына жауап берудің тиісті рәсімдері мен бағалау нәтижелеріне апелляция жасау жүйесінің болуы **ұсынылады**.

3.10 Білім беру ұйымдарына бағалау әдістерінің сенімділігі мен валидтілігін құжаттандыру және бағалау **ұсынылады**, бұл қолданыстағы бағалау практикасын сапаны қамтамасыз етудің тиісті процесін талап етеді.

3.11 Білім беру ұйымдарына оқыту және білім беру әдістері, бағалау әдістері бойынша тұрақты кері байланыс жүргізу және студенттерге бағалау нәтижелері бойынша кері байланыс ұсыну **ұсынылады**.

3.12 Білім беру ұйымдарына қажеттілікке сәйкес бағалаудың жаңа әдістерін енгізу **ұсынылады**.

СТАНДАРТ 4. СТУДЕНТТЕР, ҚАБЫЛДАУ, ІРІКТЕУ ЖӘНЕ БІЛІКТІЛІК САЯСАТЫ

4.1 Білім беру ұйымы негіздемесі мен іріктеу әдістері, мысалы, орта мектептегі оқыту нәтижелері, басқа да тиісті академиялық тәжірибе, басқа да қабылдау емтихандары мен әңгімелесулер, тиісті мамандық бойынша білім алуға деген уәждемені бағалау сияқты өлшемдерді қамтитын студенттерді іріктеу процесінің нақты белгіленген ережесін қоса алғанда, дәйекті және ашық **қабылдау саясатын** айқындауға және іске асыруға **тиіс**.

4.2 Білім беру ұйымы *мүмкіндігі шектеулі студенттерді қабылдау саясатына* ие болуға және елдің қолданыстағы заңдары мен нормативтік-құқықтық құжаттарына сәйкес *студенттерді қабылдау практикасын* енгізуге **тиіс**.

4.3 Білім беру ұйымы басқа бағдарламалар мен білім беру ұйымдарынан студенттерді ауыстыру саясатына ие болуға және оны іске асыру практикасын енгізуге **тиіс**.

4.4 Білім беру ұйымы жұртшылық пен мамандардан алынған тиісті деректер негізінде қабылдау саясатын мерзімді түрде қайта қарауға және қабылдау туралы шешімдерге апелляция жасау жүйесін пайдалануға **тиіс**.

4.5 Білім беру ұйымы студенттің ілгерілеуін мониторингтеуге негізделген, элективті пәндерді таңдауға, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларына түсуге дайындалуға, кәсіби мансапты жоспарлауға байланысты мәселелерді қамтитын, жекелеген студенттерге немесе студенттердің шағын топтарына тьюторлар, академиялық тәлімгерлер (менторлар) тағайындауды көздейтін өз студенттеріне арналған *академиялық консультация беру жүйесіне* ие болуға **тиіс**.

4.6 Білім беру ұйымы *әлеуметтік, қаржылық және жеке қажеттіліктерге* бағытталған студенттерді қолдау бағдарламасын ұсынуға және консультация беру мен қолдауға қатысты құпиялылықты қамтамасыз ете отырып, студенттерді қолдауға арналған ресурстарды бөлуге **тиіс**.

4.7 Білім беру ұйымы білім беру ұйымымен және білім беру бағдарламасымен таныстыруды қамтитын студенттерді бейімдеу рәсіміне ие болуға **тиіс**.

4.8 Білім беру ұйымы студенттердің *өкілдік ету саясатын* және студенттерге қатысты мәселелерге олардың *тиісті қатысуын* айқындауға және іске асыруға **тиіс**. Саясат *студенттік өзін-өзі басқаруды, консультациялық-кеңесші органдарға, факультеттер кеңестеріне және басқа да тиісті органдарға студенттер өкілдерінің қатысуын, сондай-ақ қоғамдық қызмет пен жергілікті жобаларға қатысуды* қамтуға тиіс.

4.9 Білім беру ұйымы өз шегінен тыс алынған формальды емес білім беруді, оның ішінде студенттердің академиялық мобильділік бағдарламасы бойынша алған білімін танудың бекітілген рәсіміне ие болуға **тиіс**.

4.10 Білім беру ұйымы академиялық дәреже мен біліктілікті беру, түлектердің құжаттарын ресімдеудің бекітілген рәсіміне ие болуға **тиіс**.

4.11 Білім беру ұйымдарына студенттерді алған біліктілігін растайтын құжаттармен, оның ішінде қол жеткізген оқыту нәтижелерімен, сондай-ақ алынған білімнің мәнмәтіні, мазмұны мен мәртебесін және оның аяқталғанын растайтын құжаттармен қамтамасыз ету **ұсынылады**.

4.12 Білім беру ұйымдарына елде біліктіліктерді салыстырмалы түрде тануды қамтамасыз ету мақсатында басқа білім беру ұйымдарымен және ENIC/NARIC ұлттық орталықтарымен ынтымақтастық орнату **ұсынылады**.

4.13 Білім беру ұйымдарына *студенттік қызмет пен студенттік ұйымдарға, оның ішінде техникалық және қаржылық қолдау көрсету арқылы, жәрдемдесу және қолдау көрсету* **ұсынылады**.

СТАНДАРТ 5. АКАДЕМИЯЛЫҚ ШТАТ/ОҚЫТУШЫЛАР

5.1 Білім беру ұйымы *елдің заңнамасына сәйкес қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясатын* айқындауға және іске асыруға **тиіс**, ол айқын, ашық, объективті болуы және:

- олардың санатын, жауапкершілігін және білім беру процесін тиісті деңгейде іске асыру үшін әртүрлі пәндер бойынша *академиялық штат/оқытушылар құрамының теңгерімін* айқындайды, оның ішінде толық және толық емес жұмыс уақытында жұмыс істейтін оқытушылар арасындағы тиісті арақатынасты және академиялық және академиялық емес қызметкерлер арасындағы теңгерімді қамтиды;

- үміткерлердің ғылыми, педагогикалық және кәсіби жетістіктеріне қойылатын критерийлерді, оның ішінде педагогикалық, ғылыми және кәсіби біліктіліктер арасындағы тиісті арақатынасты қамтиды;

- барлық пәндер бойынша академиялық штаттың/оқытушылардың жауапкершіліктерін айқындайды және олардың орындалуына мониторинг жүргізуді қамтамасыз етеді.

5.2 Білім беру ұйымдарына қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясатында миссиясына қатыстылық, жергілікті жағдайлардың маңыздылығы, оның ішінде жынысы, ұлты, діні, тілі және білім беру ұйымына қатысты басқа да жағдайлар сияқты критерийлерді; қызметкерлерді қаржыландырудың институционалдық жағдайларын және ресурстарды тиімді пайдалануды ескеретін экономикалық мүмкіндіктерді ескеру **ұсынылады**.

5.3 Білім беру ұйымы білім беру бағдарламалары мен тиісті қызмет түрлерін іске асыруды қамтамасыз ету, сондай-ақ ресурстарды тиісті басқаруға және бөлуді қамтамасыз ету үшін *тиісті әкімшілік штатқа*, оның ішінде қажетті біліктілікке сәйкес келетін *сан мен құрамға* ие болуға **тиіс**.

5.4 Білім беру ұйымы оқытушылық, ғылыми және *сервистік функциялар* арасындағы теңгерімнің сақталуын қамтамасыз етуге **тиіс**. Бұл ретте қызметтің әрбір түріне арналған уақытты білім беру ұйымының қажеттіліктері мен оқытушылардың кәсіби біліктіліктерін ескере отырып белгілеу көзделеді.

5.5 Білім беру ұйымдарына оқytудың әртүрлі деңгейлеріне байланысты «оқытушы–студент» арақатынасын ескеру **ұсынылады**.

5.6 Білім беру ұйымы тұрақты жұмыс істейтін мынадай жүйеге ие болуға **тиіс**:

- оқыту әдістері, оның ішінде студентке бағдарланған оқыту технологиялары бойынша біліктілікті арттыру;

- кәсіби даму;

- оқытушылар мен қызметкерлердің, оның ішінде жаңадан жұмысқа қабылданғандардың, сондай-ақ практика мен өндірістен тартылған оқытушылардың қызметін қолдау және бағалау.

5.7 Білім беру ұйымдарына қызметкерлерді қызмет бабында жоғарылату саясатын әзірлеу және қызметкерлердің, оның ішінде әріптестер мен студенттер арасында жүргізілген сауалнама нәтижелерін қоса алғанда, олардың жұмысын бағалау нәтижелерін ескере отырып, профессор-оқытушылар құрамының мансаптық өсуі мен кәсіби дамуына мүмкіндіктер беру **ұсынылады**.

5.8 Білім беру ұйымы оқыту мен ғылыми зерттеулер арасындағы байланысты нығайту үшін оқытушылар мен қызметкерлердің педагогикалық және ғылыми қызметін ынталандыру жүйесін қолдануға **тиіс**.

СТАНДАРТ 6. БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ ЖӘНЕ СТУДЕНТТЕРДІ ҚОЛДАУ

6.1 Білім беру ұйымы студенттердің таңдаған мамандығы бойынша теориялық және практикалық дағдыларды меңгеруін және қызметтің барлық негізгі бағыттарын қоса алғанда, білім беру процесін тиісті деңгейде іске асыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін жеткілікті *материалдық-техникалық базаға (аудиториялық қор, оқу жабдықтары, кітапхана, практика базалары және т.б.)* ие болуға тиіс, оның ішінде демалу мен тамақтануға арналған тиісті жағдайлар қамтамасыз етілуі **тиіс**.

6.2 Білім беру ұйымы оқытушылар мен студенттер үшін *қауіпсіз ортаны* қамтамасыз етуге, үй-жайлардың санитариялық-гигиеналық нормалар мен қағидаларға сәйкестігін, елдің заңнамасына сәйкес жабдықтарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы қағидаларының сақталуын қамтамасыз етуге **тиіс**.

6.3 Білім беру ұйымы студенттер мен оқытушылардың, оның ішінде денсаулығына байланысты мүмкіндігі шектеулі тұлғалардың кәсіби және ғылыми әдебиеттердің веб-базаларына және басқа да электрондық ақпарат құралдарына қол жеткізуін қамтамасыз етуге **тиіс**.

6.4 Білім беру ұйымы студенттердің жеке қажеттіліктерін дамытуға және қанағаттандыруға бағытталған студенттерді қолдау және консультация беру қызметтерінің жұмысын қамтамасыз етуге **тиіс** (асханалар, медициналық кабинеттер, мансап орталығы, спорттық құрылыстар, жатақханалар, демалыс орындары).

6.5 Білім беру ұйымы студенттердің білім беру жүйесі ішінде, сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің әртүрлі жүйелері арасында мобильділігін ынталандыруға арналған қолдау қызметіне ие болуға **тиіс**.

6.6 Білім беру ұйымдары мақсаттарға сәйкес, қызметкерлердің қажеттіліктерін ескере отырып, этикалық қағидаттарды сақтай отырып және тиісті ресурстармен қамтамасыз ете отырып, қызметкерлердің (академиялық, әкімшілік және оқытушылық штаттың) өңірлік және халықаралық алмасуына жәрдемдесуі **ұсынылады**.

6.7 Білім беру ұйымы мынадай бағыттар бойынша *саясатты* айқындауға және іске асыруға **тиіс**:

- басқа білім беру ұйымдарымен және университеттердің факультеттерімен ұлттық және халықаралық деңгейлерде ынтымақтастық орнату;
- білім беру кредиттерін ауыстыру және өзара есепке алу, кредиттік бірліктердің ашық жүйесін және курстарға қойылатын икемді талаптарды пайдалану.

6.8 Білім беру ұйымы ұйымның ғылыми-зерттеу базасы және ғылыми зерттеулер саласындағы басым бағыттары туралы ақпарат ұсынуға **тиіс**.

6.1 Білім беру ұйымы стратегиялық даму жоспарына сәйкес келетін және білім беру бағдарламаларын қамтамасыз ету мен қаржылық қаражатты қажеттіліктерге сәйкес бөлудің тиімділігін, нәтижелілігін және ашықтығын қамтамасыз ететін тиісті қаржыландыру жүйесіне ие болуға **тиіс**.

6.2 Білім беру ұйымы қаржылық есептіліктің тиісті рәсімдеріне және ішкі қаржылық аудит жүйесіне ие болуға **тиіс**.

6.3 Білім беру ұйымдары студенттердің күтілетін түпкілікті оқыту нәтижелеріне қол жеткізуіне қатысты оқытушыларға лайықты сыйақы төлеуді қоса алғанда, ресурстарды бөлуде жеткілікті автономияны көрсетуі **ұсынылады**.

6.4 Білім беру ұйымдары оқыту практикасының дамуына сәйкес келуге тиіс материалдық-техникалық базаны жүйелі түрде жаңарту, кеңейту және нығайту арқылы студенттердің оқу ортасын жетілдіруі **ұсынылады**.

6.5 Білім беру ұйымдары білім беру процесінде қашықтан оқыту технологияларын енгізуді ынталандыруы **ұсынылады**.

СТАНДАРТ 7. АҚПАРАТ ПЕН ҚЫЗМЕТТІ БАСҚАРУ

7.1 Білім беру ұйымы мынадай тиісті ақпаратты жинауды, талдауды және пайдалануды қамтамасыз етуге **тиіс**:

- студенттер контингенті, үлгерім деңгейі, студенттердің жетістіктері және оқудан шығарылуы;
- білім беру ұйымы қызметінің негізгі көрсеткіштері;
- білім беру ортасы және білім беру ұйымының мәдениеті;
- білім беру бағдарламаларының арнайы компоненттері (пәндер мен оқыту және білім беру әдістерінің, ротациялардың сипаттамасы);
- бағалау әдістері;
- оқытудың жалпы түпкілікті нәтижелері (лицензиялауға арналған ұлттық емтихандардың нәтижелері, бенчмаркинг рәсімі, халықаралық емтихандар);
- мансапты таңдау;
- жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру нәтижелері;
- білім беру ұйымының әлеуметтік жауапкершілігі

білім беру бағдарламаларын және қызметтің басқа да бағыттарын тиімді басқару үшін және алынған мәліметтерді сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесінің жұмысында пайдаланады.

7.2 Білім беру ұйымы *студенттердің оқу жетістіктеріне және түлектердің жұмысқа орналасуына* талдау жүргізуге, оларды өзінің миссиясымен, оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізумен және білім беру ресурстарымен қамтамасыз ету деңгейімен байланыстыруға **тиіс**.

7.3 Білім беру ұйымдарына студенттердің оқу жетістіктерін талдауды студенттерді іріктеу мен консультация беруге, білім беру процесін жоспарлауға жауапты құрылымдық бөлімшелерге кері байланысты қамтамасыз ету үшін пайдалану **ұсынылады**.

7.4 Білім беру ұйымы басқару құрылымдары мен функцияларын, оның ішінде білім беру ұйымы университеттің құрамына (факультет немесе филиал ретінде) кіретін жағдайда, оның университетпен *өзара қарым-қатынасын* айқындауға **тиіс**, сондай-ақ білім беру процесін әзірлеу мен басқаруға қатысты *академиялық басшылықтың жауапкершілігін* нақты айқындауға тиіс.

7.5 Білім беру ұйымы өзінің басқару құрылымдарында *құрылымдық бөлімшелерді* айқындап, *олардың әрқайсысының жауапкершілігін белгілеп*, олардың құрамына оқытушылар мен студенттерді, сондай-ақ *басқа да мүдделі тараптардың* (білім беру саласындағы уәкілетті органдардың, практика саласының, жұртшылықтың) өкілдерін енгізуге **тиіс**.

7.6 Білім беру ұйымдарына басқару жүйесі мен қабылданатын шешімдердің *ашықтығын* қамтамасыз ету **ұсынылады**. Бұл шешімдер бюллетеньдерде жарияланады, ұйымның жеке веб-сайтында орналастырылады, танысу және орындау үшін хаттамаларға енгізіледі.

7.7 Білім беру ұйымдарына өз миссиясы мен оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуге қатысты академиялық басшылықты мерзімді түрде бағалау жүргізу **ұсынылады**.

7.8 Білім беру ұйымдарына өзінің құрылымында білім беруді дамытуға жауапты бөлімшенің болуы **ұсынылады**. Бұл бөлімше білім беру саласында зерттеулер жүргізу тәжірибесі бар мамандарды, сондай-ақ басқа ұлттық және халықаралық институттардың қызметкерлерін тарта алады.

СТАНДАРТ 8. ЖҰРТШЫЛЫҚТЫ АҚПАРАТТАНДЫРУ

8.1 Білім беру ұйымы өзінің қызметі, оның ішінде білім беру бағдарламалары туралы ақпаратты мерзімді түрде жариялауға және өзектендіруге **тиіс**. Ақпарат барлық мүдделі тараптар мен қалың жұртшылық үшін түсінікті, нақты, объективті, өзекті және қолжетімді болуы тиіс.

8.2 Білім беру ұйымы жарияланатын ақпаратқа мыналарды енгізуге **тиіс**:

- миссиясы, мақсаттары, сапаны қамтамасыз ету саласындағы саясаты туралы мәліметтер;
- талапкерлерді қабылдау қағидалары;
- оқыту қағидалары мен шарттары;
- күтілетін түпкілікті оқыту нәтижелері;
- берілетін біліктіліктер;
- оқыту және білім беру әдістері;
- бағалау әдістері, өту балдары туралы мәліметтер және студенттерге ұсынылатын білім алу мүмкіндіктері;
- студенттерді қолдау қызметтері және түлектердің жұмысқа орналасу мүмкіндіктері туралы ақпарат.

СТАНДАРТ 9. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН МОНИТОРИНГТЕУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

9.1 Білім беру ұйымы барлық оқыту деңгейлерінде білім беру процесінің тиісті іске асырылуына кепілдік беретін, мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз ететін және студенттер мен қоғамның қажеттіліктеріне жауап беретін, сондай-ақ жетілдіруді талап ететін кез келген салаларды анықтауды қамтамасыз ететін білім беру бағдарламаларын мониторингтеу және бағалау жүйесін әзірлеуге және іске асыруға **тиіс**.

9.2 Білім беру ұйымы оқытушылар мен студенттердің кері байланысын қамтитын білім беру процесін мониторингтеу жүйесін енгізуге **тиіс**. Кері байланыс білім беру процесінің әртүрлі аспектілері туралы ақпаратты, жосықсыз практика немесе оқытушылар мен студенттердің тиісті емес мінез-құлқы туралы, оның ішінде заңдық салдарға әкеп соғуы мүмкін ақпаратты, білім алушылардың барлық санаттарының білім беру бағдарламасына қанағаттануын, білім беру ресурстары мен білім алушылардың барлық санаттарына арналған қолдау қызметтерінің қолжетімділігін қамтиды.

9.3 Білім беру ұйымы білім беру процесінде тиісті кітапханалық ресурстарды, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді пайдалану және бағалауға бағытталған, ғылым жетістіктері мен заманауи талаптарға сәйкес саясатты айқындауға және іске асыруға **тиіс**.

9.4 Білім беру ұйымы бағалаудың тиісті нәтижелерінің білім беру бағдарламасын жетілдіруге ықпал етуін қамтамасыз етуге **тиіс**.

9.5 Білім беру ұйымы білім беру бағдарламаларын мониторингтеу бағдарламасы мен бағалау іс-шараларына студенттер мен негізгі мүдделі тараптарды тартуға **тиіс**, ал басқа да мүдделі тараптарға білім беру бағдарламаларын бағалау нәтижелеріне қолжетімділікті қамтамасыз етуге тиіс.

9.6 Білім беру ұйымдарына білім беру бағдарламаларына енгізілген өзгерістерді тиісті түрде бекіту және жариялау **ұсынылады**.

СТАНДАРТ 10. САПАНЫ СЫРТҚЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ ҮЗДІКСІЗ ЖЕТІЛДІРУ РӘСІМДЕРІ

10.1 Білім беру ұйымы Еуропалық стандарттар мен нұсқаулықтарға сәйкес жекелеген бөлімшелер мен құрылымдарға (бөлім, факультет, бағдарлама), сондай-ақ жалпы қызметіне тұрақты сыртқы бағалау жүргізу рәсімдерін бастауға **тиіс**.

10.2 Білім беру ұйымы жұмысының барлық негізгі бағыттарының сапасын қамтамасыз етудің ішкі саясатын әзірлеуге және іске асыруға **тиіс**, бұл саясат жетілдіру қажеттіліктерін зерделеуді және мынадай іс-шараларды қамтиды:

– миссия туралы ережелер мен түпкілікті нәтижелерді қоғамның ғылыми, әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуына сәйкес бейімдеу;

- түлектердің түпкілікті оқыту нәтижелерін жоғары оқу орнынан кейінгі даярлық ортасының құжатпен расталған қажеттіліктеріне сәйкес өзгерту;
- білім беру бағдарламаларының моделін және әдістемелік тәсілдерді білім берудің заманауи теориясына, ересектерді оқыту әдіснамасына, белсенді оқыту қағидаттарына сәйкес бейімдеу;
- білім беру процесінің элементтерін ғылым жетістіктеріне, әлеуметтік-экономикалық және мәдени жағдайлардың өзгерістеріне сәйкес түзету, жаңа тиісті білімдерді, тұжырымдамалар мен әдістерді енгізу және ескіргендерін алып тастау;
- бағалау әдістерін оқытудың түпкілікті нәтижелеріндегі, оқыту және білім беру әдістеріндегі өзгерістерге сәйкес өзгерту;
- студенттерді қабылдау және іріктеу саясатын кадрлық ресурстарға деген қажеттіліктерді, жоғары оқу орнына дейінгі білім беру жүйесіндегі өзгерістерді және білім беру бағдарламаларының қажеттіліктерін ескере отырып бейімдеу;
- академиялық штатты іріктеу және қалыптастыру саясатын өзгеріп отыратын қажеттіліктерге сәйкес бейімдеу;
- білім беру ресурстарын өзгеріп отыратын қажеттіліктерге сәйкес жаңарту, мысалы, студенттерді қабылдау көлемін, академиялық қызметкерлердің санын және бейінін, білім беру бағдарламаларының ауқымын кеңейтуді ескере отырып;
- білім беру бағдарламаларын мониторингтеу және бағалау процесін жетілдіру;
- нормативтік-құқықтық құжаттардағы өзгерістерді, қоғамдағы өзгерістерді ескере отырып, ұйымдық және штаттық құрылымды қайта қарау, стратегиялық жоспар мен міндеттерді өзектендіру.

10.3 Білім беру ұйымы өз қызметінің барлық бағыттарын үздіксіз жетілдіруге ресурстар бөлінуін қамтамасыз етуге **тиіс**.

10.4 Білім беру ұйымдарына сапаны сыртқы бағалаудың соңғы рәсімінен бері қол жеткізілген ілгерілеудің келесі рәсімге дайындық кезінде ескерілуін қамтамасыз ету **ұсынылады**.

10.5 Білім беру ұйымдарына сапаны қамтамасыз ету саясатының үздіксіздік сипатында болуын, тиімді болуын, ғылым, білім беру және практиканың интеграциясын көрсетуін және мыналарды қолдауын қамтамасыз ету **ұсынылады**:

- кафедраларды, мектептерді, факультеттерді және басқа да бөлімшелерді, сондай-ақ сапаны қамтамасыз ету жөніндегі өз міндеттерін орындайтын басшылықты, қызметкерлер мен студенттерді;
- академиялық бедел мен академиялық еркіндікті қамтамасыз ететін процестерді;
- студенттер мен оқытушыларға қатысты кез келген түрдегі төзбеушілік пен кемсітушіліктің алдын алатын процестерді.

10.6 Білім беру ұйымдарына жаңарту және қайта құрылымдау процесінің бұрынғы тәжірибеге, ағымдағы қызметке және болашақ

перспективаларға сәйкес саясат пен практиканы қайта қарауға алып келуін қамтамасыз ету **ұсынылады.**

ЕСАҚА

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары (ESG), Г. Н. Мотова, «Білім берудегі аккредиттеу» журналының бас редакторының редакциясымен орыс тіліндегі қайта өңделген басылым, 2015 ж.
2. International recognition of basic medical education programmes. Karle H, Executive Council, World Federation for Medical Education. *Med Educ.* 2008 Jan; 42(1):12–17.
3. Lindgren S, Karle H. Social accountability of medical education: Aspects on global accreditation. *Med Teach.* 2011; 33:667–72.
4. EUA-Institutional Evaluation Programme: Guidelines for institutions, 2012, 35 p.